

יום	יום לחודש	יום מוהר"ן	ליקוטי הלכות	מסנה ה"ג	כוכבי אור	שולחן ערוך
שבת	כ"ח	פ"ט:	רצ"א	חזרה	רלה רלו	רע"ז
א	כ"ט	ז.	רצ"ב	עו:	רלו רלה	רע"ח
ב	א'	ז:	רצ"ג	עו:	רלט - רמ	רע"ט
ג	ב'	זא:	הקדמה	עו:	רמא רמב	רע"ז - ב-ג
ד	ג'	זא:	הקדמה	עח:	רמנרמ	רע"ח
ה	ד'	זב:	ח"א א	עח:	רמח רמו	רע"ז - ו-ז
ו	ה'	זב:	ב	חזרה	רמו רמח	רע"ט

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

452 | פרשת וארא | כ"ח טבת תשפ"ו

דבר המערכת

בהתרגשות עצומה מכינים כלל אנ"ש את עצמם לקראת התחלת המחזור החדש של לימוד 'ליקוטי הלכות' דף ליום, המתנה העצומה שהשיל"ת העניק לנו בדור חשוך ואפל שכזה, בו הרע מתגבר כל כך, והתקין לנו מאורות לשמח אותנו ולהחיות נפשנו בתוך המהומה הזאת.

רבי נתן בצוואתו העיר את ליבנו ליקרת הלימוד של כל דף מספרי הקדושים, וכה אמר: "כאשר טרף-פסול מתגבר כל כך הרבה, כפי שיש כיום אלפים ורבות טרף-פסול, אלא שאני מקווה שדף אחד מספרי רבינו יהיו תיקון על הכל!". רק זו התשובה למבול הרע ששוטף את העולם - להיצמד לדף קדוש זה, וללמוד אותו בשמחה, בעיון ובבקיאות, והיא שמטרת מכל טומאה, וכפי שרבי נתן כותב: "כי התורה הוא בחינת נהר שאינו פוסק וכמעין המתגבר, שאין שום טומאה ולכלוך יכול להתקיים כנגדה, כי כל הטומאות והגילולים שבעולם היא שוטפת אותם ומבטלת אותם ברגע קלה, רק שהעיקר שיהיה חזק בזה בקביעות גדול" (ליקוטי הלכות, סעודה ה, ג).

העולם מלא בספרי התעוררות והתחזקות, אך על אף הכל עדיין זקוקים אנו אל העצה לקיום התורה, וכלשוננו של רבי נתן (עלים לתרופה רפ"ו): "הבנתי היום בספרים חדשים שמצאתי פה, איך העולם משוקע במה שמשוקע ה' יתברך ירחם, ואיך כל המהברים של עכשיו רוצים לחזק ולעורר, אבל אין להם כלי אומנות שוקרין גיצייג". ולשם כך צריכים אנו את ה'ליקוטי הלכות' שכולו נועד להכניס את הכח לקיום התורה.

אלו הם הספרים ההכרחיים ביותר עבורנו, וכלשון קדשו: "ועיקר הוא הספרים הקדושים המביאים לידי מעשה, לידי קיום התורה, שלזה צריכים ספרים רבים מאד עד אין קץ, שיוכל כל אדם איך שהוא בכל דרגא ודרגא ובכל מה שעובר עליו כל ימי חייו הבולו בנערותו ובזקנותו בטיבו ובעקו ח"ו שיוכל להחיות את עצמו ולהשיב את נפשו ולקבל ולשאוב מהם עצות אמתיות איך להתנהג, באופן שישאר קיים על עמדתו" (ליקוטי הלכות, ברכות השחר ה, לז).

חזק חזק ונתחדש!

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרבי"ק ותלמידיו

מוהר"נ החל את ספרו הגדול 'לקוטי הלכות' עם המאמר שבתורה רפ"ב שבלקוטי מוהר"ן חלק א', פי הביין שזה המאמר הוא היסוד והשרש והבסיס לכל דברי תורותיו ושיחותיו ודבריו שבלקוטי ספריו. וממקום שפסיק רבנו ספרו, שם החל הוא את ספריו הקדושים.

(שיח שרפי קודש)

אָרְךְ אַפִּים וְגָדֵל חֶסֶד

חוסר האמונה בהנהגת ה' לטובה מביאה קוצר רוח וכעס, האדם לא מסוגל לסבול את ההנהגה שמונהגת עמו. ולעומת זאת, האמונה שמקורה בעונה, מביאה הכנעה אריכת אפיים וסבלנות. הוא מאמין שכך טוב עבורו, אף שעדיין אינו מבין איך ומדוע, וזה נותן לו את הכח לסבול ולהמתין.

וכך כותב רבי נתן (בליקוטי הלכות, תפלין ה, ו): "צריך לראות שיהיה לו מידת אריכת אפיים, דהיינו שיאריך אפו על כל דבר ולא יכעס ולא יקפיד על שום דבר ולא יסתכל על שום מניעה ובלבול בעבודתו, הן מניעות ובלבולים ועיכובים ויסורים שיש לו מבני העולם, וכן אפילו הבלבולים שיש לו מעצמו, מה שהתאוות והמחשבות רעות וזרות ורודפים אותו בכל עת ובפרט בשעת התפילה, ויש לו יסורים גדולים מהם, העיקר הוא אריכת אפיים שהוא בחינת אמונה, היינו, שיהיה לו אמונה שלימה בהשם יתברך ובצדיקים וכשרים אמתיים, ויתחזק בעבודתו, ולא יפול משום דבר, ולא יכפת ליה ולא תקצר רוחו משום בלבול מה שהבעל דבר מכניס בדעתו בלבולים וחלישות הדעת כאילו אפס תקוה ח"ו מחמת המעשים רעים והפגמים שפגם עד הנה, כי צריך לבלי להסתכל על כל זה כלל, כי אין שום יאוש בעולם כלל, ואל ירך לבבו ולא תקצר רוחו מכל מה שעובר עליו, רק יתחזק בהשם יתברך בכל מה שיוכל, כי השם יתברך מלא רחמים בכל עת".

יש לנו אם כן בחירה, בעת שעומדים כנגדנו מניעות קשות חלילה בעבודת ה' - הן כאשר מתעצמות מניעות חיצוניות, והן בעת התגברות היצר הפנימי; האם ניכנס לרוגז וכעס ונחליט שאין בכווננו לסבול זאת יותר, או להכניע ולהבין את הקריאה האלוהית הפנימית שנמשך להתחדש ולעמוד בעוז, אחר אלפי נפילות, ולהתחיל שוב ושוב לנסות ללחום מלחמת ה'. ומי שחפץ בחיים צריך להתגבר באמונה, ולעורר על ידי זה אריכת אפיים וסבלנות מול כל הקשיים, והיא שתביא לישועת נפשו.

בפרשתנו אנו לומדים על שליחות נפלאה שה' יתברך בכבודו ובעצמו שלח את משה לומר לישראל, בשליחות זו הבטיחם להוציאם ממצרים ברכוש גדול ולהצילם מיד רודפיהם, לגאלם גאולה שלמה ולקחת אותם לו לעם סגולה ולתת להם את התורה ולהכניסם לארץ הקודש. ואף על פי כן, בבוא משה לישראל בשליחות נפלאה ונשגבה זו, הם לא שומעים את דבריו, "ולא שמעו אל משה מקוצר המשך בעמוד ד'".

לבו מלא זעם ועצב, הוא לא יכול יותר, נתמלאה והוגדשה הסאה. כבר קיבל על עצמו עשר פעמים להתחיל בעבודת ה' באמת, ללמוד בהתמדה ולא לזוז מהסדרים שקבע לעצמו, ובכל פעם צצים להם מניעות עצומות שהורסות את הכל, אין לו כח יותר...

גם כשהוא מחליט ורוצה כל כך להתקדש, באים עליו מחשבות ובלבולים שכאלו. כמה בן אדם מסוגל?! אמנם אסור לכעוס, אבל מה לעשות, הכעס מתגבר עליו מרוב כאבי נפשו...

להרבה כעסנים נדמה שהכעס למעלה מבחירתם, רק קורה משהו והלב מתחיל לגעוש ברתחת חימה, אבל רבינו הקדוש מגלה לנו (בליקוטי מוהר"ן ח"א קנ"ה) שהכעס הוא תוצאה של חוסר אמונה, ואם כן ישנה בחירה מלאה על הכעס, כי על האמונה בודאי שיש בחירה, וכפי שרבי נתן כותב בפירוש (בליקוטי הלכות, תחומין ה, ד): "עיקר הוא האמונה וכל התורה תלויה באמונה, ומאחר שכל התורה והמצוות תלויות באמונה, בודאי בהכרח שיהיה לאדם בחירה על זה".

וכך מלמדנו רבינו הקדוש (בליקוטי עצות, סבלנות אות ז, עפ"י התורה הנ"ל): "צריך שיהיה לו מידת אריכות אפיים בכל הבחינות, הן שלא יהיה כעסו וקפדו על שום דבר, הן שיאריך אפו לסבול כל מה שיעבור עליו, ולא יבלבל מעט עבודתו על ידי ההרפתקאות והבלבולים העוברים עליו, ולא יהיה לו קוצר רוח משום דבר, רק יאריך אפו לסבול הכל ולעשות את שלו בעבודת ה' בזריזות ובשמחה, וכל זה זוכים על ידי אמונה שלימה".

האמונה מורה לנו שמה שעובר עליך עתה אינו מקרה, אינך ביש מזל גרידא, אלא יש כאן מהלך עמוק ועצום מאד הנובע מ'מה רבו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך', מהלך שמוכיל לתיקון נפשך בפרש השורשים, והמהלך הזה מנוהל ומונהג בהשגחה פרטית מלאה על ידי ה' יתברך בעצמו, מקור החסד והרחמים. לעומת זאת, הכעס שכמוהו כעבודה זרה (כמו שאמר חז"ל שבת ק"ה) הינו כקריאת תגר על הנהגת ה' יתברך; האדם כמו מכריז בתוקף שהוא מבין טוב יותר איך היה ראוי לנהוג עמו.

אין פלא שעל הכעס ועל הגאווה אמרו חז"ל (פסחים טו.) שחכמתו מסתלקת ממנו, לפי שבעת כעס כמו גם בגאווה מחשיב האדם את עצמו למבין בעצמו מה טוב ומה רע עבורו, ומאוס בחכמה האלוהית שמנהגת אותו וקובעת עבורו מה מועיל בשבילו, ועל כן החכמה האלוהית מסתלקת והולכת לה הימנו.

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"נ 4:23 • ניץ ההמה 6:34 • מוזק"ש 8:27
צאת השבת 5:39 • צאה"ש לר"ת 6:17

מעלת לימוד "ליקוטי הלכות"! (א)

ווען ער וואלט גיזאגט די תפילות וואלט ער ווינציגער דין וחשבון גיגעבן" (שיש"ק ו, מ).

והוא הדין לגבי לימוד 'ליקוטי הלכות' - בעת אשר יתן האדם למעלה דין וחשבון על כל מעשיו, אז יראה שאילו היה לומד ליקו"ה בכל יום, היה הדין וחשבון שלו למעלה נראה אחרת לגמרי...

ולסיום ענין זה, נעתיק את המסופר על רבי שמואל שפירא צוק"ל: "כאשר ביקש ממנו לימים אחד מחשובי אנ"ש דרך ישרה שיבחר לו האדם ב'עבודה' מדי יום ביומו, השיב לו לאחר התחמקויות רבות כדרכו: **קבל על עצמך שלא יעבור עליך אפילו יום אחד ללא לימוד 'ליקוטי הלכות', אפילו ביום כיפור!**"

והזוכה ללמוד בקביעות דבר יום ביומו חוק ולא יעבור, זוכה לראות פלאות, כיצד הוא מוצא את ההדרכה והחיזוק הנצרכים לו באותו היום.

וכדבריו של רבי גדליה קעניג צוק"ל במכתבו: "כשזוכים ללמוד ספרי רבינו ז"ל כסדר בקביעות, אז רואים עין בעין נוראות נפלאות התגלות הרוח הקודש שבספריו הקדושים בכל פרט ופרט, **כי מוצאים בהם בכל פעם כל הנצרך לנו באותה העת ובאותה השעה, ממש כאילו רבינו חי אתנו ויודע כל הנעשה אתנו בגשמיים וברוחניות על כל צעד ושעל**, ומורה לנו בכל עת ובכל שעה העצה הנכונה לטוב לנו כל הימים" (שערי צדיק, חלק ב, מכתב נב).

בתורת הקדושה, שהם ספרי 'ליקוטי הלכות' ותסתכל בהם בכל יום' ובכל עת. ובפרט ההלכות שכתבתי בסמוך בשנים הסמוכים, ולה' התקוה שיועילו לך הרבה" (עלים לתרופה, מכתב מיום ג' דברים תר"ג).

ובגודל החובה ללמוד ליקוטי הלכות בכל יום, נעתיק מתחילה את שיחתו הידועה שאמר מוהרנ"ת על אודות אמירת 'ליקוטי תפילות' בכל יום, וז"ל: "אמר שעכשיו שיצאו התפילות שלו בעולם, עתידין ליתן דין וחשבון כשהולך יום אחד שאין אומרים אותם" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן, כד).

ועל כך מוסיף רבי אברהם ב"ר נחמן: "ובצירוף הכרח התורה להתפילה, יבוא לנו שכמו כן בסוף ימיו, והעיקר **אחר הסתלקות, שזכינו לתורתו בספרי 'ליקוטי הלכות', עתידין ליתן דין וחשבון כשהולך יום שאין לומדים אותם!**" (שם).

והנה, על מה שאמר מוהרנ"ת על אודות אמירת ליקוטי תפילות בכל יום, מסופר: "שאלו פעם את מוהרנ"ת ז"ל, האם נכון הדבר שאמרתם שעכשיו שיצאו התפילות שלכם בעולם עתידין ליתן דין וחשבון כשאין אומרים אותם מדי יום? ענה ואמר: 'אמרת' ולא אמרת! דין וחשבון יתן כל אחד על מה שצריך ליתן, אולם אז יראה בעצמו שאילו היה אומר את אלו התפילות היה נותן פחות דין וחשבון. 'איך' האב יא גיזאגט און נישט גיזאגט: דין וחשבון וועט ער געבן אויף וואס ער דארף געבן, אבער דעמאלט וועט ער זעהן אז

בהגיענו לתחילת המחזור החדש של 'דף היומי ליקוטי הלכות' בשבוע הבא עלינו לטובה, אמרנו ללקט מעט אמרי קודש ממכתביו של מוהרנ"ת בהם הוא מורה לבנו ללמוד בחידושי - הלא הם כתובים על ספר 'ליקוטי הלכות' - בכל עת ובכל יום.

והרי כמה ממכתביו:

"ותרגיל עצמך בכל פעם לעיין בכל עת' במה שזיכני השם יתברך לחדש בדבריו הקדושים, וקויתי לה' שיחיה נפשך מאד כי אין לנו במה להחיות נפשנו כי אם בדברי תורתו הקדושים ובשיחותיו הקדושות הצריכין לימוד גדול. ותהילה לא-ל ביארנו במ' בחסדו דברים נפלאים המחייין נפשות מאד. הפוך בהם והפוך בהם" (עלים לתרופה, מכתב תו).

"ולעת עתה חזק ואמץ ותחיה נפשך במכתביי מכבר, ובמה שתמצא לרוות צמאונך בספרי אדוננו מורינו ורבינו זכרוננו לברכה ובמה שזכיתי לבאר ולחדש בהם, הפוך בהם והפוך בהם וכו' היטב היטב בכל יום' מעט או הרבה, בודאי יחיה נפשך הרבה בעזרת השם יתברך" (עלים לתרופה, מכתב מיום עשרה בטבת תר"ג).

"ומה שכתבת לי מהתורה כי מרחמים ינהגם החיה אותי מאד מאד. מי יתן והיה לבבך זה כל הימים לעסוק בכל יום' בספריו הקדושים, בכל הספרים ובהתפילות ובמה שזכינו לחדש ולבאר בהם, כי הם חייך לנצח. הפוך בהם והפוך בהם וכו' כי אין לך מידה טובה מהם" (עלים לתרופה, מכתב מיום ג' בלק תר"ב).

"ומעתה תהיה רגיל לשקוד על הספרים שחנני ה' לחדש

פניני התחזקות והתעוררות
שנערכו ונעבדו מתוך אוצרות שיחותיו של הגר"מ שכטער שליט"א

שביבי אור

מתיקות התפילה

הפה שהוא כינור...

בהשי"ת. ולכן, עלינו להתחדש בזה ביותר, שחלילה לא תהיה כהרגל וכמצוות אנשים מלומדה, שמתפללים רק כדי לצאת ידי חובה, נכנסים לבית הכנסת [לשטיבלאך] רק כדי שמ"לא געדאוונטער" יהפוך ל"געדאוונטער"... ובודאי שאין יוצאים בזה את המעלות הנפלאות שיש בה והסגולות להתקרבות להשי"ת על ידה.

זכורני שפעם לפני כחמישים שנה ויותר, התלונן אחד מהמתפללים בשטיבלאך של מאה שערים: מה קרה לנו? בעבר, בכל מגין של השטיבלאך היה אחד מהמתפללים מתעורר ומתפלל כדעבי, וסוחף את כולם בתפילתו, בזמנו הכל שקועים בתרדמה ואין גם אחד שיעורר אותם...

הויכוח הנורא

מובא סיפור, שהבעש"ט הק' יצא פעם עם תלמידיו לשדה בהתבודדות, לאחר מכן בהגיע זמן תפילת המנחה התקבצו כולם במקום אחד והתפללו. כאשר כולם סיימו תפילתם ובכללם גם הבעש"ט, נשאר עדיין התולדות עומד ומאריך בתפילתו. בעת ההיא היתה תקופת העובדים והמסגפים ששהו בשדות ובעירות וחי בפרישות בתעניות וכו'. אחד מאותם סגפנים שהזמן גם הוא לשדה בהתבודדות הבחין בחבראי הקדישא של הבעש"ט ותלמידיו, ניגש אליהם לראות מי הם ובמה עוסקים. מיד כאשר ראהו הבעש"ט אמר לו כדברים האלה: מדוע אתה מסגף ומענה כל כך את גופך? להכניע את החומר - השיב לו המסגף. הבעש"ט הרים את אצבעו והראה לו על התולדות איך הוא דבוק בתפילתו, ואמר לו: הוראה אתה את תפילתו - היא מזככת הרבה יותר מכל הסיגופים!..

בגמרא אמר רבי שמעון חסידא, כינור היה תלוי למעלה ממטונו של דוד, כיון שהגיע חצות היה מנגן מאליו. ועל זה אמר הגר"א מווילנא, כי הכינור היה פיו של דוד המלך עצמו, כי הוא נרדם וישן את הפחות מהשיתין נשמיין של שנתו במין דביקות שכזו עד שלפתע החל לנגן ולומר להקב"ה מאליו, היינו שפיו עצמו היה הכינור. כי דוד המלך ע"ה היה לו הקול הנעים ביותר מכל העולם כולו, ובחצות החל פיו לנגן ככינור נפלא בשריות ותשבחות להשי"ת - כל כך היה דבוק להשי"ת גם בשכבו גם בשנתו וגם מיד בקומו משנתו.

התפילה - אחדות פשוט עם השי"ת

בליקוטי הלכות כותב מוהרנ"ת: עיקר שלמות התפילה היא שמקשרין ומייחדים התפילה להשי"ת, באחדות גמור. כלומר ע"י תפילה באמונה חזקה, ומקשרים כל תיבה ותיבה להשי"ת באחדות גמור, מתקרבים בקרוב נפלא ביותר להשי"ת בדביקות גמור, כי מי שזוכה לתפילה כראוי בשלמות, אזי התפילה היא אחדות פשוט עם השי"ת. בבחינת 'הוא תהלתך והוא אלקיך' התפילה היא בכיכול האלקות שלו - כלומר איך שמתפללים וכמה שמתפללים כך אלקות הוא קונה לעצמו - הוא אלקיך כפי תהלתך! כמובא בדברי רביז"ל במקום אחר.

התפילה בדביקות ובחיות

היוצא לנו למעשה מכל האמור, בגודל מעלת התפילה שהיא עיקר כלי זיינו של משיח ושל כל איש מישראל, ועיקר החיות מקבלים ממנה, והיא האמצעי המוכשר ביותר לדביקות

השער להיכנס להשם יתברך!

רבינו הק' אומר בליקוטי מוהר"ן: "דע שעיקר התחברות ודביקות להשי"ת הוא ע"י התפילה, כי התפילה הוא שער שדרך שם נכנסין להשם יתברך, ומשם אשתמודעין ליה [היינו משם מכירין ויודעין יותר מגדלות השי"ת]. ותפילה היא לשון התחברות [היינו דביקות], כמו שכתוב 'נפתולי אלקים נפתלתי' תרגומו לשון התחברות, ע"כ. והדביקות היא החיות האמיתית המקבלים מהתפילה, כי דביקות היא חיות, כמו שכתוב 'ואתם הדבקים בה' חיים כולכם היום'.

ובכל יום ויום צריכים לרכוש דביקות להשי"ת על ידי התיבות הקדושות של השלוש תפילות הסדורות. כי על זה נתקנה התפילה על ידי אנשי כנסת הגדולה - ברוח הקודש גבוה מאד, כדי שבכל יום יקנו דביקות בהשי"ת ע"י התיבות הקדושות של שלושת התפילות שאנו מחוייבים להתפלל בכל יום.

הגאון רבי חיים וואלאז'נער אומר שלפי הכוונות שהאר"י הק' גילה בתפילה אנו רואים שלאנשי כנסת הגדולה היתה השראת השכינה גדולה ועצומה עד למאד, כי בלא זה לא היו יכולים לתקן תפילה כזאת שבה יהיה מרומז כל כתיבי האר"י ועניניו הנשגבים תוך הברכות שבתפילה; איך שברכה זו היא ענין זה, וברכה אחרת ענין אחר, מסודרים על ענינים עליונים נשגבים עד להפליא, שרק ע"פ רוח הקודש ניתן לתקן שלמות כזאת.

ולכן התפילות הם האמצעי הטוב ביותר להדבק להשי"ת ולקבל על ידם חיות דקדושה בבחינת ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום.

נר עלעקטרי

המצוות שבנר

יש הרבה מצוות שנצטוונו לקיימם בנרות, נר שבת, נר חנוכה, נר הבדלה, נר בדיקת חמץ. ובדורות האחרונים שיצא חכמת העלעקטרי יצאו הפוסקים לדון אם אפשר לקיים מצוות נר באור העלעקטרי, נביא כאן את עיקרי הדיונים שדנו בהם הפוסקים.

סגולת הנר

הנה מלבד הדיון בעצם ההלכה יש לדון אם יש באור עלעקטרי כח הסגולה שיש בנר. שכתב **הקב הישר** (סי' צו) בזה הלשון: כל הנר הדלוק לדבר מצוה יש בו קדושה נפלאה גדולה אין שיעור, ואילו היינו זוכים להשגות רוח הקדש, היינו מברכים ומבינים ומשיגים על ידי מצות הדלקת הנרות של מצוה עתידית, דהנר של מצוה מתנבא כמו נביא המתנבא על פי ה'.

וכן האריך **הבני יששכר** (מאמר ג ברכת השבת אות ה) שברכת השבת שרויה באור נרות שבת ונמשכת אחר האור. וידוע מה שכתב **רבינו הקדוש בספר המדות** (ח"ב ערך נר) שבזכות נר תמיד שמדליקים בשמן זית נצולים מגזירת שמד. ולכאורה בנר עלעקטרי אין כל זה, שאינו מתנבא, ואינו מדבר הנמשך, ואין בו שמן זית.

ובקב הישר שם מביא שכאשר **המהרש"ל** ז"ל היה לומד ומחבר ספרי י"ם של שלמה אירע שהיה לו נר קטן שהיה דולק לפניו, וכאשר קרב זמנו להיכבות היה ממשיך ודולק כמה שעות יותר משלשה וארבעה נרות שלמים, ולזה כתב בהקדמת ספרו 'פעם אחד בא לידי על ידי נר של מצוה כאילו הראו לי מן השמים ונתנו לי הרמנא ואמיץ כח מרקיץ ופתחו לי שערי אורה'. ע"כ.

וראיתי סיפור נורא **בספר מנהגי בית הכנסת לרדמן** (פ"א הע' יד) מעשה שהיה באחד מגבאי בית הכנסת שסילק את הנרות מהעמוד מפני שטען שמלכלכים את העמוד והעמידם בצד על גבי משהו ונפטר באופן פתאומי, ואמר מרן **הגרי"י קנייבסקי** ז"ל שלא היה צריך להתעסק עם הנרות. ובפשטות באור העלעקטרי לא שייך כל הסימנים והעניינים הללו.

אם אור עלעקטרי נקרא נר

אך מי שאין לו אפשרות להדליק נר ממש, שנקלע לבית-חולים או בית-מלון וכדומה שלא מאפשרים בשום אופן להדליק נר, יש לדון אם אפשר לקיים חובת המצוה באור עלעקטרי, האם כל דבר הדולק מכח האש מקיימים בה המצוה, או שצריך להיות נר ממש.

והספק בזה, דאולי לא נקרא נר בפי חז"ל רק אור הנמשך מדבר שיש בו שמנונית ונוזל, שהאש בוער על ידי זה שמכלה את השמן ואת השעווה ומבערו, ואילו אור עלעקטרי אינו מכלה שום דבר שיש בו ממש, רק ניתוסף בו כל הזמן כח חדש על ידי חיכוך זרמים. ודמות ראייה לזה, ממה שדימו חז"ל המצוה שבנרות לפסוק 'נר ה' נשמת אדם' (פסחים ז:), שכשם שנשמה נאחז בגוף ומאיר דרכו, כך צריך להיות אור הנאחז בשמן ופתילה או בשעווה

ופתילה וחי ממנו, אבל אור עלעקטרי הוא כח ניצוצות המתחדשים על ידי חיכוך, ואינו יונק משום דבר. וכסברא זו מובא **בשו"ת לבושי מרדכי** (תליתא א"ח סי' ט).

טעם נוסף, דאולי רק אור שלהבת נקרא 'אור' (כידוע שעל פי סוד אור ואור ע"י בווהר בראשית טז: ופנחס רמה) ואילו ברזל שמתחמם ולוהט מכח אדמיומותו, אף שנקרא 'אש' שיש בו כח השרוף, מכל מקום אין לו הכינוי של אור, ואי אפשר לקיים בו מצוה התלויה בנר. וכסברא זו מובא **בשו"ת מהרש"ג** (ח"ב סי' ק).

מאידך, **בשו"ת בית יצחק** (י"ד ח"א סי' קב) כתב בפשיטות דגם אור עלעקטרי נקרא נר, שהאור נאחז על בחוטים ולוהט דרכו, ואפשר לברך עליו 'להדליק נר של שבת'. ומובא שכן הורו למעשה **הגרי"י מרוזין בעל הצפנת פענח והגאון רבי חיים עוזר** ז"ל ועוד גדולים, וכן עשה **הג"ח מבריסק** ז"ל מעשה (מצויין בהל' שבת בשבת דיני הדלקת הנר הע' 28 ובאחרות שבת ח"ד עמוד י"ח טי. אך כפי שראיתי בכמה ספרים אין השמועות מדויקות).

נר שבת

והנה יש צד לומר שאף שחז"ל תיקנו להדליק נר שבת עם נר, ומברכים 'להדליק נר של שבת', אין הנר מעכב, והעיקר שיהא אור בבית משום שלום בית ומשום עונג שבת, ומי שאין לו נר יוצא ידי חובתו גם עם מאיר את הבית בשאר דבר המאיר. ויש לזה ראייה ממה שמובא **בספר מושב זקנים** (ויקרא כב ב) דלשיטת רבינו משולם מי שיש לו אבן טובה אין צריך להדליק נר שבת, ולשיטת רבינו תם צריך להדליק נר נוסף שצריך להיות נר הדולק לכבוד שבת (ע"ע בטור סי' רסג ס"ה). ומשמע שגם רבינו תם מודה שאם מייצר כח המאיר לכבוד שבת אין צריך להדליק נר דוקא, ולפי זה גם המדליק אור עלעקטרי מסוג לד שאין בו חוט לוהט מקיים המצוה.

ויש שפיקפקו על זה, בדפשטות כיון שנוסח הברכה היא להדליק נר של שבת, ותקנת חז"ל היה על נר, אי אפשר לצאת חובת המצוה בדבר שאינו נר, ובפרט לברך עליו 'להדליק נר' (יעו' דבר אליהו סי' סג ודבר הלכה סי' לו). אמנם **בשו"ת לבושי מרדכי** (רביעאי סי' יט) הוכיח מהגמרא (שבת כ: רש"י ד"ה עץ) שבכל אש יוצאים, ואם כן על כל פנים בנר שיש בו חוט לוהט מקיימים המצוה.

חשש נוסף מובא **בפוסקים** שכיון שאינו עושה מעשה הדלקה רק מחבר שני חוטי חשמל, אין זה נקרא מעשה הדלקה, ונחשב לגבי מעשה ההדלקה כגורם (ואף דזהו דרך המלאכה כמו טחינה בריחים בסי' רנב. מ"מ אין זה נחשב מעשה הדלקה רק מעשה חיבור). ומכנגד, יש לומר דכיון שזהו דרך ההדלקה הרי זה נקרא הדלקה (יעו' באהיעזר ח"ג סי' ס מאורי אש פ"ה ענף ב אות ה). וביותר שהרי כתב המגן אברהם (סי' רסג סק"א) שמי ששכחה להדליק יכולה להדליק על ידי גוי דעיקר המצוה היא ליהנות מן האור ולא להדליק, ואם כן אין מעשה ההדלקה מעכב.

יש חשש נוסף במי שמדליק אור עלעקטרי

מספר תעניות לחטא שכפל

הרמ"א פסק (א"ח סי' שלד סכ"ז וי"ד סי' קפה ס"ד) שעל כל חטא ועוון צריכים להתענות ארבעים תעניות, וכן יש סדרי תעניות שסידר

האריז"ל על כל מיני חטאים. ויש חקירה בין הפוסקים האם מי שחטא כמה וכמה פעמים באותו חטא די בזה שיערוך סדר תעניות אחד על כל החטאים, או שצריך להתענות לפי מספר החטאים אשר פגם.

הנה **בשו"ת נודע ביהודה** (א"ח סי' לה) כתב בפשיטות שצריך מספר תעניות לכל חטא וחטא, ואם שנה ושילש באותו חטא צריך לפי המספר ששנה ושילש. אך למעשה כתב שאין להחמיר כל כך בזה שאין התשובה תלויה בתעניות כלל, והעיקר היא עזיבת החטא וידידו דברים וקבלה להבא, ולקבל את היסורין באהבה לכפרת עוונות.

והבעל **התניא באגרת התשובה** (פ"ג) הביא מחלוקת בדבר זה אם התעניות נחשבים כקרבן חטאת, ובקרבן חטאת צריך קרבן על כל חטא וחטא גם באותו החטא, או שנחשבים כקרבן עולה שמכפר על מצוות עשה, שאפילו על כמה מצוות עשה שעבר מתכפר בקרבן אחד. וכתב שלמעשה ההכרעה המקובלת היא להתענות ג' פעמים כפי מספר הצומות של חטא זה, אמנם גם זה היא רק לאדם חזק ובריא שאין ריבוי הצומות מזיק לו כלל לבריאות

ולמעשה כבר האריכו האחרונים שבזמננו אלה אין להרבות בתעניות וסיגופים, והמטע חשוב לפני השי"ת כהרבה בימים הקדמונים, ודי בזה שתופסים תענית פעם אחת פה ושם (עי' שו"ת דברי יואל א"ח ח"א סי' ל וקנה בוש"ב ח"ב סי' כג ועוד).

דמטעם זה תיקנו להדליק בפתח הבית מבחוץ. **נר הבדלה**

נר הבדלה אין צריך להיות נר דוקא, ואפשר לברך 'בורא מאורי האש' על כל אש או מדורה שהודלק להאיר, וכפי שנפסק **בשו"ת ערוך** (סי' רחצ ס"ח) שאפשר לברך אפילו על גחלים הבוערות אם נעשו להאיר. ואם כן אפשר לברך גם על אור עלעקטרי שיש בו חוט לוהט.

אכן, יש שחששו דכיון שמברכים 'מאורי האש' משום שיש בו כמה גוונים, ובאור עלעקטרי אין רק גוון אחד אי אפשר לברך עליו (נפש חיה סי' רצח ס"א, ותולדות שמואל ח"ג סי' ד). ועוד שאין מברכים רק על אש גלוי ולא על אש המכוסה בעששית, ואור עלעקטרי מכוסה בכלל (סי' רחצ סט"ו מאורי אש פ"ה ענף א אות ח). ובכל אופן אם יש נר יש להקפיד על נר דוקא, והפוסקים כתבו שעל פי סוד יש מצוה לברך על נר של שעווה (משנ"ב סק"ה).

נר בדיקת חמץ

נר של בדיקת חמץ נתקן בשביל שיוכל לחפש בחורים ובסדקים, ואין צריך אש דוקא, ולכן מרפסת שאורה רב אין צריך בדיקה בנר ואפשר לבדוק לאור היום. גם אין מברכים 'להדליק נר', ולכן היה אפשר לצאת ידי חובה גם עם פנס המאיר. אך מכיון שבגמרא (פסחים שם) למדו חז"ל בדיקת חמץ מפסוק נר ה' נשמת אדם יש לקחת לתחילה דוקא נר. אמנם במקום הצורך אפשר להיעזר בפנס ואור עלעקטרי (ובענין נר בית הכנסת ונר נשמה באור עלעקטרי כתבנו במ"א).

וְעַל לְמוֹד הַפּוֹסְקִים הַזֵּהִיר מְאֹד מְאֹד בְּיוֹתֵר מִפֶּלַח הַלְמוּדִים... וְהוּא תִקְוָה מְדוּלָּה מְאֹד מְאֹד...
וְאָמַר, שֶׁפֶל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְהִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם 'פּוֹסְקִים' וְלֹא יַעֲבֹר.

בעז"ה ניתן לשמוע שיעור בעמוד היומי
מידי יום בשלוחה 433 בקול אנ"ש

רבי נחמן טולטשינער (ה)

באהבתה תשנה תמיד

ר' נחמן היה מקושר לרבו מוהר"ת עד להפליא. כל עיקר חיותו היתה בדברי מוהר"ת, עד שזה היה משאו ומתנו, ולא עסק כלל בשום דבר כל ימי חי' מוהר"ת, ואפילו לא חשב לעסוק באיזה עסק גשמי עולם הזה ולהביא טרף לביתו, כי ברוב חיותו והרגשותו בדברי מוהר"ת בכל עת, הלך רגלי אליו שני פעמים בכל חודש על כל שבת ושבת, וזה בעצמו לקח לו זמן הרבה.

אתם החיות שלי!

ופעם אחת בשמחת תורה שנה ר' נחמן יין יותר מהרגיל, ומרוב השמחה נפל לרגלי מוהר"ת וצעק בקול גדול ואמר: "אתם החיות שלי, אתם החיות שלי" - "איר זענט מיין חיות, איר זענט מיין חיות".

למחרת שאל אותו מוהר"ת אם הוא זוכר מה שאמר אתמול, אמר לו ר' נחמן: כן, הנני זוכר, וגם היום הנני אומר כן! אמר לו מוהר"ת: מה שאתה אומר הוא אמת, אבל לא בשמחת תורה ולא בפה שנתו. "וואס די זאגסט איז אמת, אבער נישט שמחת תורה מיט א פאר פארטרונקען מויל" (שיש"ק ח"ב סי' תר"ע).

ר' נחמן היה קשור ודבוק ברבו מוהר"ת בהתקשרות גדולה ונוראה, וזכה לשנות מימי החל נובע מקור חכמה שמצא אצל מוהר"ת ז"ל במשך י"ד שנים רצופות, משנת תק"צ עד שנת תר"ה.

וראוי לנו להעתיק מה שכתב והעיד עליו בנו הרה"ח המופלא ר' אברהם ב"ר נחמן, מגדולי התקשרותו למוהר"ת

לא נמצא כמוהו

ואלה הם דבריו: "אבי ז"ל קרא ושנה ושימש את מוהר"ת כתלמוד נאמן, ושקד על דלתי מוהר"ת י"ד שנים, ולא נמצא בכל תלמידי מוהר"ת תלמיד נאמן ומסור בלב ונפש חפצה כמוהו, ומוהר"ת ראה בו איש אמונו, ואמר עליו (להר"ר אברהם חיים מאומאן) איך גרייט צו אלדינג מיטן פען און דערנאך וועט נחמן טולטשינער קענען פירן די רעדל" (שיחות וסיפורים דף קל"א).

התלמיד הנאמן

ומה שאירע בדרכי התקשרות מוהר"ת לרבינו ז"ל אירע ג"כ לר' נחמן מטולטשין בסדר התקשרותו לרבו המובהק מוהר"ת ז"ל; זה שקד בכל עת על דלתי רבינו ז"ל, וזה שקד בכל עת על דלתי מורו ורבו. וכשם שמוהר"ת, עם כל התקשרותו לרבינו עכ"ז לא דר בעיר ברסלב בחיי רבינו ז"ל (מפני טעם הכמסוס), כך גם ר' נחמן, עם כל התקשרותו כמוהר"ת, לא דר בעיר ברסלב (משנת תק"צ ואילך, עד הסתלקות מוהר"ת שאז עבר לדור לעיר ברסלב) (שיחות וסיפורים דף קל"ד).

עוד זאת מעיר שם בנו ר' אברהם ב"ר נחמן דבר פלא, שריחוק המקום מעיר טולטשין מקום מושבו של ר' נחמן, לעיר ברסלב מקום מושבו של רבו מוהר"ת, הוא בדיוק הריחוק מקום כמו מעיר נעמירוב מקום מגורו של מוהר"ת בחיי רבינו ז"ל, לעיר ברסלב מקום מושבו של מוהר"ת, דהיינו לערך ב' פרסאות.

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארצמן שליט"א בעמ"ס "אוצרות עולם לתלמידי".

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זי"ע (ג)

ודיבר עמו מה שדיבר. ולאחר מכן הלך עמו לטבול במקוה.

כשיצא מהמקוה אמר לו רבינו: "האסט זיך שיען גע'טובלט, אז דו ועסט זיין מקורב צו מיר וועסטו זיך שענער טובלען". ובפעם אחרת סיפר החסיד רבי לוי יצחק צ"ל באופן אחר, שאמר אז רבינו לאנשי שלומנו: " אוודאי טובלט ער זיך גאנץ שיען, נאר אז ער וועט מקורב זיין צו מיר וועט ער זיך שענער טובלען" - בוודאי שרבי אהרן טובל יפה מאוד, אך כשיהיה מקורב אלי - איז יטבול יפה יותר".

ואכן מאז החל רבי אהרן להתקרב אל רבינו, עד שזכה להיות מאנשי הקרובים של רבינו ז"ל. וכידוע הפליג רבינו מאד בגדול קדושתו של רבי אהרן, והתבטא עליו שהלך בכותנות נקיה לחתונות.

בחיכלו של רבי אהרן מטיטוב

כשהגיע הזמן הקבוע בו היה אביו רבי משה נוהג לנסוע לרבו רבי אהרן מטיטוב כדרכו, ביקש מבנו רבי אהרן שיצטרף גם עתה לנסיעה לרבו הצדיק, רבי אהרן נעתר לכך על אף שכבר היה מקורב לרבינו.

כאשר הגיעו לבית הצדיק, נכנס תחילה האב רבי משה לקבל שלום, ואחר כך נכנס רבי אהרן לקבלת שלום בתוך הדברים אמר רבי אהרן הצדיק הישני לרבי אהרן האב הצעיר: "וואס בין איך ביי דיר אזוי וואלוויל געווארן? [מפני מה נהיית זול בעיניך?]. "חס ושלום, חס ושלום!" - השיב רבי אהרן.

אמר לו הצדיק כדברים האלה: "מסבר פניך ניכר שטעמת איזה טעם חדש ונעלה בעבודת השי"ת, ספרה נא לי להיכן נסעת לאיזה צדיק מפורסם, מה ראית אצלו ומה קנית אצלו?".

השיב רבי אהרן, שזה מקרוב הכיר צדיק גדול וקדוש בשם 'רבי נחמן', שהוא שאר בשרו של הרבי כי גם הוא נכד הבעל שם טוב, ועל אף שהוא רך בשנים וזה לאות אצלו מראות נשגבים באופן של רוח הקודש גלוי, מכיר הוא ויודע כל פרט ופרט מהקורות והמחשבות של כל הבאים לשהות בצילו.

הרים הצדיק את עצמו מכסאו, ואמר בקול רם ובהתפעלות: "זה השיג מעת בואו מארץ ישראל, כי גם מקודם ארץ ישראל היה בעל השגה גדול, אך מעת בואו מארץ הקודש הוא וזכה להשיג בכל פעם השגות גדולות ונפלאות ביותר וטוב וראוי לחסות בצילו הקדוש".

רבי אהרן מטיטוב הרעף עליו מברכות פיו שיוכל להטעין עצמו בכלים טובים וחזקים שיוכל לקבל את האור מאור חדש וקדוש כזה כראוי וכיאות.

(ע"פ ספר טובות זכרונות)

התקרבותו של רבי אהרן מברסלב לרבינו

בשנת תק"ן עזב רבינו הקדוש ז"ל את בית מגוריו חותנו בכפר אוסאטין, שם ישב מעת נישואיו סמוך לשולחן חמיו כמנהג ה'קעסט', ועבר לגור בעיר מעדועדיוקא. וישב שם במעדועדיוקא בהשקט ושלווה קצת, ושם התחילו כמה אנשים להתקרב אליו וכו', כי אנשי דאשיב נתקרב אליו בעת ישיבתו שם. וכל מי שזכה להתקרב אליו נתמלא יראת השם, והיה משיב רבים מעוון, וקירבם להשם יתברך בהתקרבות גדול" (חיי מוהר"ן, סימן קי"ב). רבינו ישב במעדועדיבקה עד שנת תק"ס (וראה על כך גם בחיי מוהר"ן סימן רצ"א).

שם בעיר מעדועדיבקה התגוררה דודתו של הרה"ק רבי אהרן 'דער רב'. היא היתה אשה חשובה ועשירה ותמכה בבית רבינו ביד רחבה. רבי אהרן שאף הוא היה נתמך באופן קבוע על ידי דודתו, היה מגיע מפעם לפעם לבקר בביתה, כהכרת הטוב על כך שהיא תומכת בו תמידים כסדרם.

איך וועל דיר דער ווארעמען

בחורף של שנת תקנ"ד לערך, שלח רבינו שליח אל בית הדודה העשירה בבקשה, שכאשר יגיע רבי אהרן לבקרה בקרוב, שיואיל לסור אל בית רבינו כי רוצה להיפגש עמו - "אז אייער פלומעניק וועט קומען, זאלט איהר אים אריין שיקן צו מיר".

הזדמן, שמיד בסמוך הגיע רבי אהרן לביתה. תיכף בהיכנסו אמרה לו הדודה: "דער רבי האט געשיקט דיר רופן", וציוותה עליו: "לך והיכנס לבית רבינו תיכף ומיד". אמנם רבי אהרן שכאמור נמנה היה על אנשי שלומו של הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ולא הכיר עדיין את רבינו כלל, ומה גם שזה עתה הגיע מן הדרך הקשה והיה עטוף ומלושב בבגדי החורף שנרטבו, עיף היה ומקורר מהכפור ששרר על פני חוצות, ניסה לסרב וביקש מקודם לפשוט את בגדיו הרטובים, להתחמם ולנוח קמעא. על כן אמר: "איך בין דאך נאר וואס געקומען, שוין דארף איך גיין? עס איז נאך דא צייט"... ורצה לחדות את ביאתו אצל רבינו, אמנם הדודה לא ויתרה, ודחקה בו שימהר ללכת תיכף ומיד, כי לרבינו אין מסרבים... תוך כדי שהם מתווכחים בעניין, הגיע שליחו של רבינו לבקש מרבי אהרן שיעיר מיד לרבינו, כאן כבר לא יכול רבי אהרן להישמט ואכן הלך עם השליח לבית רבינו.

בהיכנסו לרבינו כשהוא עדיין מלושב בבגדיו הרטובים והקור שולט בגופו, החל רבי אהרן לנשוף בכפות ידיו על מנת להתחמם. נענה לו רבינו "נו, איך האף אז איך וועל דיר דער ווארעמען"... רבינו נכנס עמו בשיחה

המשך מעמוד א'

רוח ומעבדות קשה. "חז"ל הקדושים (בילקוט שמעוני, שמות פ"ו) כבר תמהים על כך: "וכי יש לך אדם שמתבשר בשורה ואינו שמח, נולד לך בן זכר, רבן מוציאך לחירות, ואינו שמח?!" איך יתכן כדבר הזה?!

אלא שזה כוחו של קוצר רוח וכעס - שנחשב לעבודה זרה ופגם אמונה - שמעצים בעיני האדם את חכמת עצמו כאילו הוא זה שאוהב את עצמו ויודע יותר טוב מה טוב עבורו ממה שמנהיגים עמו מלמעלה, הוא לא שומע ולא מקבל את דברי הנהיגים שאומרים לו שה' אוהב אותו ורוצה בטובתו ושעל כן ימתין לישועתו, מכיון שהוא סבור

ברכת מזל טוב להר"ר שמואל שולביץ הי"ו לדע' חולדת הבן הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר שמואל פראנק הי"ו לדע' חולדת הבן הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר נחמן ב"ר ששה וורטהיימר הי"ו לדע' חולדת הבן הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה
ברכת מזל טוב להר"ר משה צבי בלוס הי"ו לדע' חולדת הבן הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר פנחס שלום ראטנבערג שליט"א לדע' חולדת הבן הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר יצחק יעקב קוט שליט"א לדע' חולדת הבן הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה
ברכת מזל טוב להר"ר שמואל דוד שטרנפלד הי"ו לדע' חולדת הבת הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר יוסף חלל קניג הי"ו לדע' חולדת הבת הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר נחמן גבריאל פלישר הי"ו לדע' חולדת הבת הי"ר שויבה לגדול' לטורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה